

ΟΙ ΠΑΡΑΝΟΜΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΣΤΟ ΛΕΝΙΝΓΚΡΑΝΤ

Ένας σύντομος απολογισμός των παράνομων αναρχικών στο Λένινγκραντ στα 1920

Ο Yuri Krinitsky ήταν 18χρονος φοιτητής όταν ήρθε από την Τασκένδη να σπουδάσει στο Ρωσικό Ινστιτούτο Ιστορίας της Τέχνης. Πίσω στην πατρίδα του είχε συμμετάσχει στη συγκρότηση πολλών κύκλων αναρχο-συνδικαλιστικής νεολαίας. Συνελήφθη εκεί το φθινόπωρο του 1922 με την κατηγορία της έκδοσης ενός παράνομου περιοδικού Συναγερμός του Τουρκεστάν και του έγινε γραπτή καταγγελία. Απτόητος ξεκίνησε την αναρχική δράση στο Ινστιτούτο, σχηματίζοντας γύρω του μια ομάδα. Κατά τη διάρκεια των διακοπών των Χριστουγέννων του 1923-24 επισκέφτηκε τη Μόσχα και πήρε μια κάρτα μέλους της Ρωσικής Ομοσπονδίας Αναρχικών, και πολλές λευκές κάρτες για διανομή στην Τασκένδη και το Λένινγκραντ.

Την άνοιξη του 1924 εξελέγη πρόεδρος των Τμημάτων Πολιτικών Σπουδών του Ινστιτούτου. Κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών του 1924 συνελήφθη και πάλι στην Τασκένδη, αλλά σύντομα αφέθηκε ελεύθερος. Συνέχισε τη δραστηριότητα στο Ινστιτούτο. Το φθινόπωρο του ίδιου έτους έξι Κομμουνιστές Νεολαίοι έφτασαν στο Ινστιτούτο και κατήρτισαν έναν κατάλογο για τις εκλογές στα φοιτητικά όργανα. Σε μια μαζική συνεδρίαση ο Krinitsky προέτρεψε τους φοιτητές να καταψηφίσουν τη λίστα. Η GPU (διάδοχος της Τσεκά) παρακολουθούσε το Ινστιτούτο. Οι Κομμουνιστές υποψήφιοι έχασαν τις εκλογές και τη νύχτα της 3-4 Νοεμβρίου η GPU συνέλαβε τον Krinitsky, τον Benjamin Rakon, την Alexandra Kvachevskaya, τον Panteleimon Skrinikov, την Maria Krivtsova και την Yevgeniya Olshevskaya. Ο Krinitsky, ο Rakon και η Kvachevskaya κρίθηκαν ένοχοι ως κοινωνικά επικίνδυνα στοιχεία που διαφθείρουν το σώμα των φοιτητών και εξορίστηκαν από το Λένινγκραντ για 3 χρόνια. Οι κατηγορίες αποσύρθηκαν από τους υπόλοιπους λόγω έλλειψης αποδεικτικών στοιχείων. Ο Krinitsky απελάθηκε για 3 χρόνια στο Ζιριάνσκη, και ο Rakon και η Kvachevskaya για δύο χρόνια στο Καζακστάν.

Ο Rakon και η Kvachevskaya αρνήθηκαν να συνεργαστούν με την GPU και έκαναν μακρά εξορία. Η Kvachevskaya κόλλησε φυματίωση και αφέθηκε ελεύθερη να πάει στους γονείς της, διακόπτοντας κάθε συμμετοχή με την πολιτική. Ο Krinitsky παραιτήθηκε από τη Ρωσική Ομοσπονδία Αναρχικών και δημόσια αποκήρυξε τις απόψεις του σε μια εφημερίδα, γράφοντας μια λεπτομερή μαρτυρία σχετικά με τη δραστηριότητά του στην OGPU (ένα ακόμη νέο όνομα για την Τσεκά). Κατέθεσε ότι είχε εμπλακεί σε αναρχική δραστηριότητα στην ηλικία των δεκατριών το 1919. Κατήγγειλε δεκάδες μαθητές, λέγοντας ότι θεωρείται πλέον Μπολσεβίκος-Λενινιστής. Αφέθηκε ελεύθερος στις 15 Οκτωβρίου 1926.

Άλλοι αναρχικοί φοιτητές είχαν τώρα συλληφθεί. Στις 13 Μαρτίου 1925 η Aida Issahorovna Bacevich απελάθηκε στο Καζακστάν (ενώ περίμενε την αποκατάσταση το 1990 είπε σε έναν ερευνητή ότι η OGPU είχε ενορχηστρώσει προβοκάτσιες με τη διανομή καρτών της Ομοσπονδίας Αναρχικών και την οργάνωση αναρχικών πυρήνων). Στις 19 Ιουνίου 1925 η Raisa Shulman απελάθηκε στην Κεντρική Ασία για 3 χρόνια λόγω της οργάνωσης παράνομων αναρχικών κύκλων. Ακολούθως φυλακίστηκε σε πολιτική απομόνωση στο Βερκνεουράλσκ. Την άνοιξη του 1925 η Lydia Korneiivna Chukovskaya συνελήφθη αλλά σύντομα απελευθερώθηκε χάρη στις προσπάθειες του πατέρα της, διάσημου συγγραφέα παιδικών βιβλίων με διασυνδέσεις με την Κομμουνιστική ηγεσία. Δεν γνώριζε τον Krinitsky και δεν συμμετείχε σε παράνομες δουλειές.

Το Σεπτέμβριο του 1925 η GPU ξεκίνησε ένα νέο κυνήγι αναρχικών ανάμεσα στους φοιτητές. Εκείνη την περίοδο παράνομες δραστηριότητες στο Ινστιτούτο διεξαγόntonταν από την Ekaterina Boronina, φίλη του Krinitsky, της Bacevich και της Shulman. Αλληλογραφούσε με την Shulman και προσπάθησε να σχηματίσει έναν αναρχικό κύκλο με την Lydia Chukovskaya και τον Alexander Saakon, ο οποίος ήταν φίλος του Krinitsky στην Τασκένδη. Φοιτητές και εργάτες συναντιόντουσαν ο ένας στα διαμερίσματα του άλλου, αποφάσισαν να δημιουργήσουν μια αναρχική βιβλιοθήκη, να συστήσουν ένα περιοδικό με το όνομα Μαύρος Συναγερμός και ένα ταμείο αλληλεγγύης που ονομαζόταν Μαύρος Σταυρός ύστερα από τις γνωστές οργανώσεις παροχής βοήθειας για τους πολιτικούς κρατούμενους. Ο Μαύρος Συναγερμός διαμορφώθηκε στα πρότυπα του Συναγερμού του Τουρκεστάν, αλλά μονάχα λίγα αντίτυπα τυπώθηκαν από τη φοιτήτρια Kira Sturmer και την Boronina. Η Sturmer ήταν μια σκληρή αναρχική. Ενώ στη Μόσχα ως φοιτήτρια είχε ήδη συλληφθεί από την Τσεκά δύο φορές, το 1921 και το 1923, για τις

αναρχικές δραστηριότητές της. Το περιοδικό δήλωνε ότι ήταν αντίθετο προς όλες τις μορφές καπιταλισμού, συμπεριλαμβανομένου του κρατικού καπιταλισμού που υπήρχε στην ΕΣΣΔ, ότι η δυσαρέσκεια εντεινόταν καθημερινά και ότι οι φυλακές ήταν υπερπλήρεις, με μια αναπτυσσόμενη νέα μπουρζουαζία από τις γραφειοκρατίες του κόμματος και του κράτους δημιουργώντας «αριστοκρατικά προνόμια» για τους εαυτούς τους. Εντωμεταξύ η ανεργία αυξανόταν, ενθαρρύνοντας την εγκληματικότητα, την επαιτεία και την πορνεία. Εντωμεταξύ το 50% των συνδρομών των μελών της ένωσης πήγαιναν στη συντήρηση της γραφειοκρατίας. Το περιοδικό αναφερόταν στην ανησυχία των εργατών και την εξέγερση των αγροτών, ενθουμούμενο το Μαχνοβίτικο κίνημα και την εξέγερση της Κροστάνδης, και καλούσε για οργάνωση αναρχο-συνδικαλιστικών ενώσεων.

Συλλήψεις γρήγορα ακολούθησαν τη νύχτα της 26-27 Ιουλίου 1926. Η Chukovskaya και η Boronina ήταν μεταξύ των συλληφθέντων. Η Chukovskaya ήταν 19 την εποχή εκείνη. Ακλόνητα αρνήθηκε να αποσιωπήσει από τους συντρόφους της. Άλλοι κατηγορούμενοι ήταν η Kira Sturmer, ο αδερφός της Georgei, ο Saakon, ο Goloulnikov, η Ivanova, ο Izdebsky, ο Budarin, η Tamara Zimmerman, ο Fedor Mikhailov-Garin, ο Yuri Kochetov και πολλοί άλλοι. Οι σχέσεις μεταξύ αυτών των αναρχικών φαίνονταν αδύναμες και η GPU χρησιμοποιούσε πιθανώς τη δικαιολογία της συνωμοσίας για να μαζέψει καθένα που έτρεφε αναρχικές συμπάθειες. Ο Mikhailov-Garin ήταν ένας αναρχικός-κομμουνιστής, σιδεράς, ο οποίος είχε εμπλακεί στο αναρχικό κίνημα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Είχε καταδικαστεί για 5 χρόνια το 1919 και ήταν ένας από τους φυλακισμένους που απελευθερώθηκαν από τη φυλακή Ταγκάνκα το 1921 και είχαν παύσει έκτοτε την πολιτική δραστηριότητα.

Η Kira Sturmer και ο Goloulnikov στάλθηκαν σε στρατόπεδο συγκέντρωσης για 3 χρόνια· η Boronina, ο Soloviev, ο Kochetov, η Ivanova, ο Mikhailov-Garin, ο Izdebsky, ο Budarin και ο Golubev εξορίστηκαν για τρία χρόνια, ο Georgei Sturmer στερήθηκε το δικαίωμα διαμονής για τρία χρόνια, και η Chukovskaya, ο Saakon, η Zimmerman, ο Kokushkin και ο Volzhinsky στερήθηκαν το υπό όρους δικαίωμα διαμονής για δύο χρόνια και εκδιώχθηκαν από το Λένινγκραντ. Στα τέλη Οκτωβρίου του 1926 η Boronina και ο αρτοποιός Boris Soloviev στάλθηκαν στην Τασκένδη και ο Saakon και ο Kochetov στο Σαράτοφ ακολουθούμενοι από την Chukovskaya το Δεκέμβριο. Στο Σαράτοφ υπήρχαν πολλοί εξόριστοι με πολλούς αναρχικούς ανάμεσά τους. Μεταξύ αυτών ήταν η Dina Tsoygrif, η οποία είχε ήδη εκτίσει χρόνο στο Ροστόφ στο Ντον. Η Dina ήταν πιο έμπειρη και μεγαλύτερη από εκείνους που εκδιώχθηκαν από το Λένινγκραντ. Ήταν ήδη 26 το 1918 και είχε αγωνιστεί σε μια αναρχική μονάδα κατά τη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου. Γεννήθηκε στο Κίεβο. Ο σύζυγός της, επίσης αναρχικός, έκτιε χρόνο στο Σβερντλόφσκ.

Ο πατέρας της Chukovskaya άσκησε την επιρροή που είχε σε σημαντικές προσωπικότητες του Κομμουνιστικού καθεστώτος και τελικά κατάφερε να την αποφυλακίσει στο Λένινγκραντ. Η GPU συνέχισε την παρακολούθηση του Kochetov, του Goulnikov, της Kira Sturmer και της Chukovskaya, και στο Τβερ όπου ο Georgei Sturmer είχε σταλεί. Μέχρι τώρα ο ίδιος και η Boronina και η Chukovskaya προφασίζονταν ότι απομακρύνονταν από τον αναρχισμό. Η Boronina άρχισε να εργάζεται για την GPU και συγκέντρωσε πληροφορίες γι' αυτό. Την άνοιξη του 1929 η Dina Tsoygrif ήρθε στο Λένινγκραντ και βρήκε δουλειά ως στατιστικός. Ο Saakon και ο Rakon επίσης επέστρεψαν καθώς και η Aida Bacevich. Σύντομα υπήρξαν νέες συλλήψεις με την Dina και το σύζυγό της Nikolai Viktorov, τον Kochetov, τον Bacevich και αρκετούς άλλους. Πολλοί αφέθηκαν ελεύθεροι λόγω έλλειψης αποδεικτικών στοιχείων, αλλά η Tsoygrif, ο Viktorov και ο Rakon στάλθηκαν σε πολιτική απομόνωση για τρία χρόνια, και ο Kochetov εξορίστηκε για τρία χρόνια στην Κεντρική Ασία. Πάλι το 1935 η Dina εξορίστηκε για 3 χρόνια στη Βόρεια Επικράτεια και ο σύζυγός της για το ίδιο χρονικό διάστημα στην επαρχία Κίροφ, ενώ ο Rakon εξορίστηκε στο Καζακστάν. Ο εργάτης Ilya Skorodiumov αφέθηκε ελεύθερος λόγω έλλειψης αποδεικτικών στοιχείων σε μια υπόθεση που αφορούσε την Dina το 1932 αλλά το Δεκέμβριο του 1939 καταδικάστηκε σε τρία χρόνια στα στρατόπεδα με τις κατηγορίες ότι για αρκετά χρόνια ως τις αρχές του 1938 είχε εμπλακεί σε αντεπαναστατική αναταραχή και διατηρούσε σχέσεις με αναρχικούς, μιλώντας εναντίον του κινήματος Σταχάνοφ και τις υλικές συνθήκες των εργατών. Ο Ilya πέθανε το 1941 ενώ έκτιε την ποινή. Στο Λένινγκραντ στα 1937-1938 η Rima Nikolaev, Andrei Sparionarte και Julian Schutsky, επέζησαντες της διάλυσης των αναρχο-ανθρωποσοφικών

κύκλων στην Τασκένδη πυροβολήθηκαν, ενώ η Kira Sturmer και ο σύζυγός της Anton Shlyakovsky, μαζί με τον Boris Shinovokov, εκτελέστηκαν στην Μπασκίρια στις 13 Νοεμβρίου 1937.

Το 1946-1947 η αστυνομία ξεκίνησε ενέργειες για τη σύλληψη του Garin-Mikhailov, του Saakov και της Tamara Zimmerman. Το 1953 η KGB της Μπριάνσκ άρχισε να κατασκευάζει μια υπόθεση εναντίον του Kochetov, με βάση το τι είχε συμβεί το 1926!

Κατά τη διάρκεια του πολέμου η Boronina παρέμεινε στο Λένινγκραντ και έθαψε τη μητέρα της, η οποία πέθανε από υποσιτισμό. Μέχρι το τέλος του πολέμου η Boronina ήταν γνωστή συγγραφέας παιδικών βιβλίων. Της απονεμήθηκε το μετάλλιο Για την Υπεράσπιση του Λένινγκραντ και Για Ηρωική Εργασία στο Μεγάλο Πατριωτικό Πόλεμο. Αλλά αυτό δεν την απήλλαξε από το να συλληφθεί στις 30 Οκτωβρίου 1950 με την κατηγορία ότι «στο παρελθόν ήταν οργανωτής και ηγέτης ενός από τους κύκλους αναρχικών που διαλύθηκε το 1926 στο Λένινγκραντ, στην παράνομη αντι-σοβιετική αναρχική οργάνωση» και ότι «δεν εγκατέλειψε νωρίτερα τις αναρχικές πεποιθήσεις της και όλα αυτά τα χρόνια στον περίγυρό της εξέφραζε την εχθρική στάση απέναντι στη Σοβιετική εξουσία, συκοφαντώντας τον ηγέτη του Σοβιετικού λαού και της πολιτικής του Κομμουνιστικού Κόμματος στον τομέα της λογοτεχνίας και της τέχνης». Η Boronina επικαλέστηκε το ότι είχε δουλέψει για τη μυστική αστυνομία και αρνήθηκε τις κατηγορίες. Δήλωσε ότι κάτω από διάφορα ψευδώνυμα είχε εργασθεί στην Τασκένδη κατά τη διάρκεια της εξορίας και, στη συνέχεια στο Λένινγκραντ μέχρι το 1945. Αλλά το 1950, οι ανακριτές ενδιαφέρονταν περισσότερο για τις καταγγελίες της Boronina: ότι εξέφραζε τρομοκρατικές προθέσεις. Κατά τη διάρκεια μιας έρευνας κατασχέθηκαν βιβλία του Μπακούνιν και του Κροπότκιν. Επειδή η Boronina είχε δουλέψει για τη μυστική αστυνομία η ακροαματική διαδικασία διεξήχθη κεκλεισμένων των θυρών. Καταδικάστηκε σε 10 χρόνια φυλάκιση σε στρατόπεδο στις 17 Φεβρουαρίου 1951 και στάλθηκε στη Μορντοβία. Τον Ιανουάριο του 1954 υπέβαλε αίτηση στην Κεντρική Επιτροπή με το αίτημα για αποκατάσταση. Η καταδίκη αυτή ακυρώθηκε στις 1 Νοεμβρίου 1954 και αφέθηκε ελεύθερη. Λίγο αργότερα, πέθανε στις 29 Μαΐου 1955.

Τα προβλήματα που είχε με το καθεστώς η Chukovskaya δεν σταμάτησαν με την απομάκρυνσή της από τον αναρχισμό. Ο σύζυγός της, ο διαπρεπής φυσικός Matvei Petrovich Bronstein δέχτηκε δολοφονική επίθεση στις 18 Φεβρουαρίου 1938. Αργότερα έγινε μια αξιοσημείωτη συγγραφέας, διάσημη για την Σοφία Πετρόβνά της που ασχολήθηκε με τις Μεγάλες Εκκαθαρίσεις, και διατηρούσε το ανυπότακτο πνεύμα της νεότητάς της όταν χρειάστηκε να υπερασπίσει διαφωνούντες συγγραφείς. Το 1969 το Τμήμα Πολιτισμού της Κεντρικής Επιτροπής τάχθηκε κατά της δημιουργίας ενός μουσείου αφιερωμένου στον πατέρα της λόγω των γεγονότων του 1926. Η Chukovskaya επεσήμανε ότι μόνο περιφερειακά ασχολούνταν με το αναρχικό κίνημα και διατήρησε τη θέση αυτή σε όλη της τη ζωή. Επεσήμανε ότι οι εργάτες που βρέθηκαν στο μάζεμα είχαν πολύ χειρότερη μεταχείριση από τους φοιτητές. Στις 8 Ιουλίου 1997 η Chukovskaya απαλλάχθηκε από όλες τις προηγούμενες κατηγορίες λόγω έλλειψης αποδεικτικών στοιχείων. Είχε ήδη αποβιώσει στις 7 Φεβρουαρίου 1996.

Nick Heath

Πηγές: Άρθρο της Anatoli Razumov για την Chukovskaya
<http://magazines.russ.ru/zvezda/1999/9/rasum.html>

«The Authority That Organises Terror» αναθεώρηση από το 'Procherk' ('A Stroke of the Pen') της Lydia Chukovskaya. <http://www.katesharpleylibrary.net/wwwq0qg>